Jaarverslag
2016

Brandweer, Multidisciplinair, GHOR
Bedrijfsvoering en Financiën

Veiligheidsregio
Drenthe

VOORWOORD

Dit is het jaarverslag 2016. De veiligheidsregio is nu drie jaar onderweg in de vorm waarin de brandweer Drenthe volledig onderdeel is van de organisatie. Het afgelopen jaar is verder ingezet op de ontwikkeling om te komen tot een waardengedreven organisatie. Dit gebeurde door met elkaar te ontdekken wat het beste werkt en door ruimte te geven aan initiatieven en experimenten. De waarden VAKMANSCHAP, VERBINDING EN VERTROUWEN zijn hiervoor het vertrekpunt.

Er is volop ingezet op VERBINDING. Zowel intern binnen de organisatie, met de partners in de rampenbestrijding en crisismanagement en niet in het minst met de leden van de gemeenteraden in onze regio.

Veel ontwikkelingen binnen de organisatie hebben concreet vorm gekregen en veranderingen zijn zichtbaar. Zo hebben bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van interne mobiliteit er toe geleid dat 10 vacatures binnen de organisatie zijn. Een uitingsvorm van VERTROUWEN in ons eigen personeel en van het personeel in de organisatie.

Onze Drentse methodes blijven ook landelijk niet onopgemerkt. Andere Veiligheidsregio's hebben zich bij ons gemeld omdat ze geïnteresseerd zijn in onze manier van waterwinning, crisis management organisatie, evaluatiemethodes, kwaliteit meten etc.

In 2017 gaan deze ontwikkelingen nog beter gefaciliteerd worden door de ondersteuning aan collega's en klanten te vergroten. Dit gebeurt door verder te gaan met aanpassen van (bedrijfsvoering) proces op een praktische en transparante manier, zonder ingewikkelde procedures en besluitvormingsprocessen. Hierbij worden vooral slimme en innovatieve (ICT) oplossingen gebruikt.

Van dat laatste is dit jaarverslag een mooie uitwerking. De digitale versie geeft een schat aan informatie en is ondersteunend aan het idee dat er naast een rationele benadering, ook een gevoel moet zijn bij de Veiligheidsregio, de gemeenschappelijke regeling van en voor de twaalf gemeenten in Drenthe.

Fred Heerink
Directeur

Dit is het jaarverslag 2016 van Veiligheidsregio Drenthe. In dit verslag worden de prestaties afgezet tegen de verwachtingen uit de begroting 2016. In deze samenvatting leest u in highlights de bijzonderheden over 2016. De verdieping staat beschreven in de volgende hoofdstukken.

Brandweer /4

- Er zijn ruim 1300 woningchecks gedaan en bijna 900 rookmelders opgehangen
- In november 2016 is een proef 'uitruk op maat' gestart bij de brandweerpost Hoogeveen
- Bij 87% van de alarmeringen is een opkomsttijd binnen 15 minuten gerealiseerd
- Uit de PPMO 2016 is geen enkele medewerker van de VRD blijvend ongeschikt bevonden
- Er is een smartphone app ontwikkeld waarmee bevelvoerders aandachtskaarten kunnen raadplegen
- De mobiele digitale bereikbaarheidskaarten zijn operationeel

Multidisciplinair /16

- Er is een onderzoek gestart naar wat 'redelijkerwijs vermijdbare schade' inhoudt
- De evaluatiemethode storytelling is in 2016 verder ontwikkeld en toegepast
- Er zijn netwerkbijeenkomsten georganiseerd, met o.a. thema's als contraterrorisme en vitale partners
- In 2016 is in elke gemeente een themaweek crisisbeheersing georganiseerd
- Er waren 3 grip incidenten in 2016

GHOR /20

- Terrorismegevolgbestrijding is in 2016 door een zestal regio's landelijk voorbereid.
- Bij grote incidenten met veel slachtoffers wordt gewerkt volgens een nieuw bijstandsmodel: Grootschalig Geneeskundige Bijstand (GGB).
- Er is relevante informatie vastgelegd (waaronder 24/7 bereikbaarheid) over zorginstellingen waar cliënten verblijven die langer dan 24 uur niet uit te stellen medische en/of verpleegkundige zorg nodig hebben.

Bedrijfsvoering /24

- Er zijn diverse activiteiten georganiseerd op het gebied van interne mobiliteit
- De ondersteuning aan collega's en klanten wordt vergroot door (bedrijfsvoering) processen opnieuw in te richten.
- In 2016 is het bewustzijn rond agressie en geweld in de organisatie te vergroot.
- De RI&E bij de 36 brandweergebouwen is afgerond. Bij een derde van de posten is bouwkundig ingrijpen noodzakelijk

Financiën /28

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 460.000,-. Bij de 9 maanden rapportage werd nog rekening gehouden met een resultaat van € 550.000,-. De terugloop van het resultaat is met name ontstaan doordat in het laatste kwartaal een aantal extra oefeningen is georganiseerd en extra vrijwilligers zijn opgeleid.

BRANDWEERZORG

Risicobeheersing

Doel

Het voorkomen van branden en ongevallen en het vergroten van het (brand)veiligheidsbewustzijn van burgers en ondernemers.

Onderwerpen begroting 2016

- Brandveilig leven
- Brandveiligheid in de zorg en project geen nood bij brand samenvoegen tot een structurele werkmethodiek genaamd Geen Nood Bij Brand (GNBB)
- Toezicht en controle (handhaving)
- Gebruikmaken van één zaaksysteem risicobeheersing
- Opstarten team brandonderzoek met de drie noordelijke regio's

In de Drentse visie op risicobeheersing 2014 – 2018 verschuift de focus van regelgerichte naar risicogerichte advisering. Risicogerichte advisering gaat uit van het denken in scenario's.

Wat is begin 2016 bereikt?

Brandveilig leven

Rookmelderdichtheid

De Brandwondenstichting berekende op basis van het WOONonderzoek 2015 van het Ministerie van BZK de rookmelderdichtheid per veiligheidsregio. Na Gelderland-Midden (78%) heeft Drenthe samen met Brabant-Noord de hoogste rookmelderdichtheid (76%). Ten opzichte van het vorige WOONonderzoek uit 2012 is de rookmelderdichtheid in Drenthe met 2% gestegen.

Rookmelderproject Woonzorg Nederland

Samen met woningcorporatie Woonzorg Nederland heeft Brandweer Drenthe de woongebouwen van deze woningcorporatie in 2016 brandveiliger gemaakt. Als pilot werden alle woningen van wooncomplex Borgheere in Borger voorzien van meerdere koppelbare rookmelders. Dat betekent dat wanneer één rookmelder in alarm gaat, de andere ook het alarmsignaal geeft.

Lessen op scholen en voorlichtingen

Door het inzetten van speciaal opgeleide vrijwilligers zijn in 2016 meer lessen gegeven dan in 2015. Scholen nemen deel op vrijwillige basis en geven zelf hun voorkeurplanning door. Hierdoor verschilt de deelname en uitvoering per gemeente.

In onderstaande tabel staan de resultaten over 2016.

	Lessen	Voorlichtingen op verzoek	Lessen	Lessen
	2016	2016	2015	2014
Aa en Hunze	9	1	20	10
Assen	74	16	102	102
Midden-Drenthe	66	0	15	16
Noordenveld	4	2	12	6
Tynaarlo	5	3	5	7
Borger Odoorn	43	5	14	16
Coevorden	41	4	2	0
De Wolden	48	3	9	9
Emmen	65	20	7	13
Hoogeveen	68	8	65	58
Meppel	18	6	8	46
Westerveld	12	3	17	12
Totaal	**453**	**71**	**276**	**295**

Woningchecks
Woningchecks vinden plaats op projectbasis. In 2016 zijn ruim 1300 woningchecks gedaan en bijna 900 rookmelders opgehangen. Dit gebeurde in de gemeenten: Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo, Borger Odoorn, Coevorden, De Wolden, Emmen, Hoogeveen, Meppel.

Campagne Wie is de BOCK?
De campagne "Wie is de BOCK?" is een project dat in samenwerking met het Brandwondencentrum Groningen en Stichting Carbidschieten Drenthe in 2015 is gestart. In 2016 werd de campagne ook overgenomen in Groningen en in een deel van Friesland. In 2016 is het aantal slachtoffers dat bij Brandwondenstichting Groningen is opgenomen licht gedaald en waren de verwondingen van de patiënten minder ernstig. Mogelijk dat de campagne hier een bijdrage aan heeft geleverd.

Brandveiligheid in de zorg en Geen Nood Bij Brand (GNBB)
In 2016 is het project afgerond waarbij extra aandacht besteed is aan zorginstellingen die buiten de 15 min opkomsttijd liggen. In navolging van dit project is een top 20 lijst met zorginstellingen opgesteld. Ook bij deze zorg instellingen is men gestart met een risicogerichte benadering en bewustwording van brandveiligheid(GNBB).

Toezicht en controle (handhaving)
Er is een achterstand bij het toezicht op de risicovolle objecten. Vanaf mei 2016 is extra personeel beschikbaar om deze achterstand weg te werken. Inmiddels zijn deze vrijwel weggewerkt

Team Brandonderzoek (TBO) Noord Nederland
TBO Noord Nederland is één team brandonderzoek voor de veiligheidsregio's Groningen, Fryslân en Drenthe, met het doel als brandweer te leren. Het team bestaat uit negen onderzoekers; drie per provincie. In 2016 hebben de aspirant brandonderzoekers de opleiding met succes afgerond. Vanaf augustus 2016 zijn in tweetallen 25 brandonderzoeken uitgevoerd in elkaars provincie. Deze onderzoeken worden in het team besproken zodat ook van elkaar geleerd wordt.

Natuurbrandbeheersing
Landelijk project Voorbranden
Drenthe heeft in 2015/2016 deelgenomen aan een landelijk pilotproject Voorbranden. Voorbranden is een tactiek (ook wel bekend als 'tegenbranden'), waarbij natuurbrand wordt bestreden met een tweede, bewust aangestoken natuurbrand. De conclusie van de deelnemers aan deze pilot is dat deze methode goed past bij de defensieve tactiek die Drenthe hanteert.

Nieuwe tankautospuit terrein – natuurbrandbestrijding
Om invulling te geven aan de afgesproken inzettactiek bij natuurbrand wordt de repressieve slagkracht in Drenthe uitgebreid met drie nieuwe tankautospuit terrein – natuurbrandbestrijding (TST-NB). In december 2016 ontving post Westerbork de eerste TST-NB.

Risicocommunicatie
In de Veiligheidsmonitor 2013 gaf 61% van de inwoners van Drenthe aan meer te willen weten over de risico's in hun omgeving en hoe te handelen bij gevaar. Team Risicobeheersing heeft daarom samen met de gemeente Meppel een pilot gestart rond risicocommunicatie. In 2016 heeft een stagiaire van de Hanzehogeschool een behoefte-onderzoek gedaan via de wijkplatformen in Meppel.
Het onderzoek levert de volgende bevindingen op; inwoners willen naar behoefte makkelijk praktische informatie over risico's in hun omgeving kunnen vinden, altijd gecombineerd met wat men kan doen wanneer er daadwerkelijk iets gebeurt. Men geeft de voorkeur aan vertrouwde, reeds bekende communicatiemiddelen. Open en eerlijke communicatie over risico's draagt bij aan vertrouwen en veiligheidsgevoel.
De bevindingen uit het onderzoeksrapport zijn gedeeld met de gemeente Meppel. Ook voor andere gemeentes zijn de uitkomsten waardevol. Uit de volgende Veiligheidsmonitor (2017) moet blijken wat de impact van het toepassen van deze bevindingen geweest is.

Adviezen evenementen
Alle adviesaanvragen in 2016 zijn ingevuld. De adviseurs van gemeenten en hulpdiensten komen daarnaast periodiek bij elkaar om de verbinding te zoeken en van elkaar te leren. Omdat nog niet in alle gemeenten dezelfde werkwijze wordt gehanteerd zijn er verschillen per gemeente. Om dit te verhelpen worden er op regionaal niveau nieuw beleid en aanvullende werkafspraken gemaakt.

Incidentbestrijding

Doel

De brandweer treedt op bij incidenten en calamiteiten en is onderdeel van de samenleving.

Onderwerpen begroting 2016

- Paraatheid: een snelle en passende respons
- Verbinding met de samenleving
- Lerende organisatie en vakmanschap centraal
- Arbeidsveiligheid en arbeidshygiëne

Wat is in 2016 bereikt?

Paraatheid: een snelle en passende respons

Uitruk op Maat

Meerdere posten zien 'Uitruk op Maat' als kans om de paraatheid van de post te verbeteren. Hierbij is behoefte aan maatwerk per post. De intentie is om 'Uitruk op Maat' in te zetten op díe momenten en op díe posten waarop de standaardbemensing van zes brandweermensen 'even' niet kan worden geleverd. Het is dus niet de bedoeling dat de standaardbezetting van zes wordt gewijzigd. Het gaat om uitzonderingen.

In juni 2016 heeft het algemeen bestuur ingestemd met een onderzoeksfase van maximaal twee jaar. In deze periode onderzoeken brandweerposten de mogelijkheden, beperkingen, randvoorwaarden en risico's van Uitruk op Maat.

In november 2016 is een proef gestart bij de brandweerpost Hoogeveen. Hierbij staat de veiligheid van het personeel en de effectiviteit van het optreden centraal. Op basis van de conclusies van dit onderzoek wordt een eventueel vervolg van 'Uitruk op Maat' bepaald.

Alarmering Meldkamer Noord-Nederland

Incidenten voor brandweer Drenthe op de Meldkamer Noord-Nederland:

2015	2016
7.470	6.878

Niet ieder incident leidt tot een alarmering van de brandweer, sommige alarmeringen worden ingetrokken. De gemiddelde verwerkingstijd van een melding was 1 minuut en 24 seconden. In vergelijking met 2015 (1 minuut en 13 seconden) is dit een lichte toename. Dit kleine verschil is mogelijk te verklaren door het contrabellen bij automatische brandmeldingen. Dit wordt verder onderzocht. De norm voor de verwerkingstijd is minder dan twee minuten.

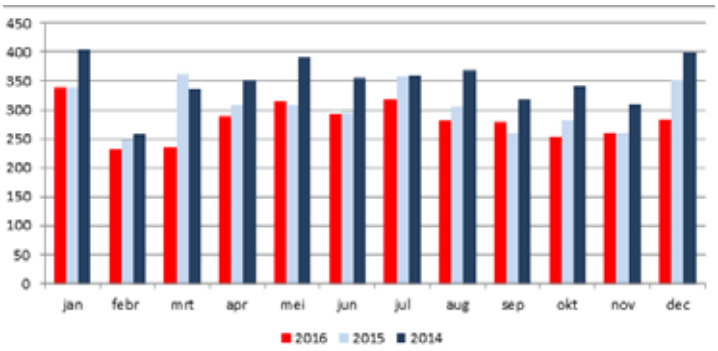
Opkomsttijden

In 2016 werd bij 87% van de alarmeringen een opkomsttijd binnen de 15 minuten gerealiseerd. Dit is een lichte verbetering ten opzichte van 2015. Niet iedere alarmering heeft de hoogste prioriteit (PRIO-1). Hieronder staan de opkomsttijden van de brandweer voor PRIO-1 alarmeringen die hebben geleid tot een inzet van de brandweer.

Opkomsttijd (minuten)	2014	2015	2016
0 < 15	86%	85%	87%
15 < 18	7%	9%	8%
18 >	7%	6%	5%

Alarmeringen

In 2016 is brandweer Drenthe 3.382 keer gealarmeerd. Dit is een afname van 8% ten opzichte 2015, waarin 3.681 keer werd gealarmeerd. Bij deze aantallen zijn uitsluitend het eerste alarm voor de brandweer meegeteld. Het komt namelijk voor dat voor een incident meerdere brandeenheden gealarmeerd worden. De afname van het aantal alarmeringen is grotendeels te verklaren door de afname van het aantal loze automatische brandmeldingen en de afname van buitenbranden.

Verbinding samenleving

Afgelopen jaar waren brandweerposten bij veel activiteiten betrokken, zoals: oefeningen op scholen, assistentie bij zwemvierdaagse, inzamelacties en reiniging van tunnels. Ook werd er veel geoefend in de wijk. Hieruit blijkt de betrokkenheid van de posten bij de samenleving.

Lerende organisatie en vakmanschap centraal

Om het lerend vermogen van de organisatie te ondersteunen is gestart met een brandweerjournaal. Dit is een maandelijkse video van een paar minuten over actuele brandweerthema's. De thema's worden gemaakt en gepresenteerd door (repressieve) medewerkers van de VRD.

Collegiaal Opvang Team (COT)

Vanaf begin 2016 kan iedere medewerker van Veiligheidsregio Drenthe die vraagt om mentale ondersteuning het COT inschakelen. Of het nu gaat om een brandweerinzet, een

persoonlijke inzet met een AED bij reanimatie of een incident in het kader van Veilige Publieke Taak (geweld tegen hulpverleners).

Aan het palet van hulp is in 2016 het steunpunt van Stichting de Basis toegevoegd. Dat is een loket waar zowel huidige als voormalige brandweermensen of hun omgeving naartoe kunnen bellen of mailen als zij psychosociale hulp nodig hebben. Het is een aanvulling op de lokale collegiale opvang.

In 2016 is het COT team 22 keer opgeroepen voor ondersteuning na een incident.

Post(-en)	Datum	Incident
Eelde	7 jan 2016	Verkeersongeval N34/A28 vrachtwagen)
Zuidwolde / Hoogeveen	9 jan 2016	Verkeersongeval Alteveer
2e Exloermond	16 jan 2016	Ongeval Exloo
Sleen / Emmen	4 feb 2016	Woningbrand, Emmen
Emmen / Klazienaveen / MKNN	17 feb 2016	Woningbrand, Emmen
Schoonebeek	22 maa 2016	Verkeersongeval Vossebelt Dalen
Borger / Emmen	14 april 2016	Persoon te water Eesergroen
Borger	29 april 2016	Verkeersongeval N34
Schoonoord / Emmen	10 mei 2016	Verkeersongeval Torenweg Odoorn
Gieten / Emmen / Ambulances-OvDG	7 juni 2016	Verkeersongeval N34 t.h.v. Gasselte
Hoogeveen (2 ploegen)	23 juni 2016	Ontploffing in woning, Hoogeveen
Emmen, Coevorden, Assen, Ambu en politie / COT-ZO	9 juli 2016	Auto te water, Stieltjeskanaal
Emmen	29 juli 2016	Verkeersongeval, Klijndijk
Eelde	9 aug 2016	Persoon te water, Kanaaldijk De Punt
Sleen	13 aug 2016	Verkeersongeval auto/motor - N381
Meppel	13 sept 2016	Slachtofferberging Meppel
Klazienaveen	29 sept 2016	Verkeersongeval, Scholtenskanaal
Borger	18 okt 2016	N34 Verkeersongeval + brand
Emmen	27 okt 2016	VKO met vrachtwagen met dodelijke afloop
Assen	07 nov 2016	Assistentie ambulance bij zelfdoding
Stadskanaal	20 nov 2016	VKO auto tegen boom
Emmer Compascuum	29 nov 2016	Woningbrand met slachtoffers

Arbeidsveiligheid en arbeidshygiëne

Arbeidsveiligheid

De Risico-inventarisatie & Evaluaties (RI&E) voor repressief brandweerwerk zijn in het eerste kwartaal van 2016 uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn omgezet naar een Plan van Aanpak. De thema's uit dit plan zijn regionaal of per brandweerlocatie in de oefenplanning opgenomen. Speerpunten hierbij zijn:

- Innovatie in techniek
- Cultuur die arbeidsveiligheid bevorderd

Arbeidshygiëne

In gesprek met de posten

Met alle 36 brandweerposten is gesproken over het thema arbeidshygiëne. Het doel hiervan is schoon werken bij brand te bevorderen door het menselijk contact met rook en roet te minimaliseren.

Handreiking 'schoon werken bij brand'

Met input vanuit de posten wordt een Handreiking 'schoon werken bij brand' opgesteld om voor, tijdens en na een brand schoner te werken.

Investering in persoonlijke beschermingsmiddelen en reinigingsprocessen

In het najaar van 2016 is geïnvesteerd in aanvullende persoonlijke beschermingsmiddelen en optimalisatie van reinigingsprocessen. De brandweerkazerne in Emmen vervult een centrale rol in het reinigingsproces van bluspakken en het verversen van ademlucht in de hele regio.

Keuringssystematiek Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO)

Enquête kwaliteitsbeleving

Aan de hand van een enquête is aan PPMO kandidaten gevraagd hoe zij de gang van zaken rondom de PPMO beleven. Dit wordt gedaan om de beleving van de brandweermedewerkers bij de keuring goed te volgen. Uit de enquête bleek dat de deelnemers het afnemen van het PPMO gemiddeld met een acht waarderen.

PPMO testresultaten

In 2016 hebben in totaal 377 medewerkers het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO) doorlopen. Het PPMO bevat een medisch en een fysiek deel en probeert zoveel mogelijk aan te sluiten bij brandweersituaties uit de praktijk. Uit de PPMO 2016 is geen enkele medewerker van de VRD blijvend ongeschikt bevonden. Enkele brandweermedewerkers konden tijdelijk niet repressief uitrukken of alleen met voorwaarden. Na de herkeuringen kon iedereen, in sommige situaties onder voorwaarden, weer uitrukken voor de brandweer.

Overzicht keuringen/PPMO 2016	
PPMO keuringen	314
Aanstellingskeuringen	63
TOTAAL	**377**
Uitslag:	
geschikt	91%
geschikt onder voorwaarden	8%
tijdelijk ongeschikt	1%

Operationele voorbereiding - Techniek en logistiek

Doel

Het doel van Techniek en logistiek is dat het repressieve personeel beschikt over voldoende geschikt materieel om het werk goed uit te kunnen voeren.

Onderwerpen begroting 2016

- Het verder implementeren van een materieelbeheersysteem
- Materieel op orde door middel van investeringsplan

Wat is begin 2016 bereikt?

Materieel op orde door middel van investeringsplan

Het verouderde materiaalbeheerssysteem OBSV is vervangen door TopDesk. Dit systeem ondersteunt nu bij het tijdig en accuraat beheren, keuren, onderhouden en vervangen van het brandweermateriaal. Begin 2016 is gestart met het inrichten en vullen van het systeem, waarbij alle keuringsplichtige brandweermaterialen als eerste worden ingevoerd.

Uitvoering geven aan het investeringsplan

Bijzondere aankoop trajecten in 2016 waren:

- De aanschaf van 6 nieuwe brandweervoertuigen
- De aanschaf van een nieuwe hoogwerker voor Emmen
- De aanschaf van een waterongevallenvoertuig voor post Assen
- De aanschaf van boten voor de duikteams Assen en Emmen
- Vervanging uitrukkleding en helmen
- Mini competitie redgereedschap
  Voor de vervanging van het redgereedschap is gekozen voor een mini-competitie waaraan drie leveranciers deelnemen. Door deze manier van aanbesteden kan een post het redgereedschap kiezen dat het best bij hun situatie en wensen past.
- Precom pagers
  Om de paraatheid van posten te vergroten zijn enkele brandweerposten voorzien van Precom-pagers. Met deze pagers kunnen brandweervrijwilligers hun beschikbaarheid terugkoppelen aan de meldkamer. Zo is er snel duidelijkheid over de paraatheid van de post. Indien nodig kan een andere ploeg of naastgelegen post worden gealarmeerd zodat een snelle inzet gegarandeerd blijft.

Contactdag operationele voorbereiding (OV)

Om te laten zien wat er speelt hebben de teams Logistiek & Techniek, Vakbekwaamheid en Operationele informatievoorziening op 17 mei 2016 voor hun collega's een contactdag georganiseerd. Ongeveer 200 collega's bezochten deze dag.

Operationele voorbereiding - Operationele informatievoorziening

Doel

Tijdens een incident is het belangrijk dat eenduidige gegevens makkelijk beschikbaar zijn. Het doel van Operationele informatievoorziening (OIV) is het ontsluiten van informatie.

Onderwerpen begroting 2016

- Werken aan een vraag gestuurd presentatiesysteem voor uitrukkende basiseenheden
- Het structurele beheer van inhoudelijke informatie (versiebeheer, eigenaarschap, reviseren) borgen in de organisatie

Wat is begin 2016 bereikt?

Actualiseren procedures en bereikbaarheidskaarten

Door uitbreiding van het team met twee (tijdelijke) medewerkers is geïnvesteerd op het actualiseren van procedures en bereikbaarheidskaarten voor de meest risicovolle objecten.

App voor aandachtskaarten en procedures

Er is een smartphone app ontwikkeld waarmee bevelvoerders aandachtskaarten snel (digitaal) kunnen raadplegen. Daarvoor zijn alle bevelvoerderskaarten herzien en geactualiseerd. De app is in mei 2016 tijdens de Contactdag Operationele Voorbereiding gelanceerd. In de toekomst kan de app ook gebruikt worden om handboeken en procedures digitaal beschikbaar te maken.

Bereikbaarheidskaarten

De mobiele digitale bereikbaarheidskaarten zijn operationeel. Door digitalisering van de kaarten wordt het in de toekomst eenvoudiger om kaarten te actualiseren. In 2016 zijn al een aantal posten overgestapt op de digitale kaarten. In 2017 stappen nog meer posten over. Voor implementatie wordt eerst samen met de gebruikers bepaald waar de wensen voor de toekomst liggen.

Beheer van informatie

Vanwege de digitalisering van de bereikbaarheidskaarten wordt een centrale database voor GEO informatie ingericht. Door alle data centraal te beheren wordt het steeds eenvoudiger om beschikbare data te actualiseren. De wens is om de meldkamer Noord Nederland ook aan deze centrale database te koppelen. Zo kunnen zij tijdens incidenten over actuele informatie vanuit de veiligheidsregio beschikken.

Operationele voorbereiding - Vakbekwaamheid

Doel

Het doel van Vakbekwaamheid is goed opgeleide, geoefende en getrainde medewerkers.

Onderwerpen begroting 2016

- In de eigen regio en binnen het samenwerkingsverband 3Noord (Groningen, Friesland, Drenthe) gezamenlijk oefeningen voorbereiden en uitvoeren
- Implementatie ‘Versterkingsplan Brandweeronderwijs’: belangrijkste projecten zijn ‘Normen voor vakbekwaam blijven’ en de oprichting van een landelijk opleidingsinstituut (Brandweeracademie 2.0)
- Oefenen op maat’ grotendeels implementeren
- Team Vakbekwaamheid is vorm gegeven
- De 0-metingen voor bevelvoerders en officieren en de ‘ben je er klaar voor momenten’ voor manschappen krijgen een vervolg

Wat is in 2016 bereikt?

Oefeningen binnen de regio en binnen het samenwerkingsverband 3Noord (Groningen, Friesland, Drenthe) gezamenlijk voorbereiden en uitvoeren

IIn 2016 zijn twee activiteiten georganiseerd binnen het samenwerkingsverband 3Noord:

- Een oefencarrousel voor officieren van de brandweer en politie
  Deze is door alle 12 Drentse brandweerofficieren bijgewoond
- Een themaweek voor bevelvoerders in Oosterwolde
  Deze week werd door 133 bevelvoerders bezocht

De officieren en bevelvoerders kunnen zich door deze trainingen goed voorbereiden op echte inzetten. Bovendien is het een voordeel dat deelnemers van binnen en buiten de regio elkaar (multidisciplinair) ontmoeten. Elkaar kennen vanuit een oefensituatie is een grote meerwaarde bij echte incidenten.

Implementatie 'Versterkingsplan Brandweeronderwijs'

De drie veiligheidsregio's Groningen, Fryslân en Drenthe en de Brandweeropleidingen Noord (BON) werken intensiever met elkaar samen op het gebied van vakbekwaamheid. In 2016 is in Noord-Nederlands verband onderzocht op welke wijze de samenwerking op het gebied van vakbekwaamheid het best kan worden vormgegeven. Het vakbekwaamheidsoverleg Noord-Nederland heeft een plek binnen dit project gekregen. In dit overleg is met elkaar gesproken over hoe de regio's samen optrekken bij "oefenen op maat". Daarnaast is in samenwerking met de BON concreet invulling gegeven aan het organiseren van meerdaagse trainingsdagen. In 2016 hebben 10 Drentse posten hieraan deelgenomen.

'Oefenen op maat' grotendeels implementeren

In 2016 hebben de volgende activiteiten meer invulling gegeven aan 'oefenen op maat':

- Digitale versie oefenlogboek verder uitgewerkt
  Het logboek is op basis van feedback uit de posten aangepast. Ook zijn mogelijke koppelingen met andere systemen onderzocht
- Het oefenaanbod voor 2017 is geïnventariseerd
  Dit oefenaanbod wordt weergegeven in een digitale catalogus waaruit repressieve medewerkers kunnen kiezen
- Zes posten hebben deelgenomen aan een pilot voor meerdaagse trainingen
- Voor de oefenleiders is een sessie georganiseerd gericht op didactische vaardigheden
- Voor de oefenleiders chauffeurs en technische hulpverlening is er een bijscholingsmoment geweest

0-metingen voor manschappen

In maart 2016 is gestart met toetsmomenten 'brand' op het oefencentrum in Wijster. Iedere manschap krijgt feedback over waar hij of zij staat ten opzichte van de landelijke branchestandaarden. Met deze feedback kan gericht geoefend worden op de onderdelen die (nog) niet zo goed gaan of waar je (nog) beter in wilt worden. In 2016 hebben alle posten (maar nog niet alle manschappen) deelgenomen aan deze metingen. In 2017 volgen daarom "veegsessies".
Naast brand is ook gewerkt aan de toetsmomenten:

- Technische hulpverlening (THV)
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS).

Deze worden in 2017 aangeboden. Voor het toetsmoment THV is daarnaast een instructiefilm gemaakt zodat waarnemers op een eenduidige wijze kunnen beoordelen.

1-meting officieren

Officieren van dienst

Eind 2015 vond er een 1-meting plaats voor de officieren van dienst. De uitkomsten hiervan zijn begin 2016 bekend geworden: alle officieren hebben meegedaan en voldoende niveau laten zien.

Hoofdofficieren van dienst

In mei 2016 hebben alle hoofdofficieren deelgenomen aan de 1-meting. Deze bekwaamheidstoets werd afgenomen door externe waarnemers. De waarneming was gebaseerd op criteria die niet (meer) aansluiten op de in Drenthe toegepaste stijl van leidinggeven en rol van de hoofdofficier van dienst. Het gevolg is dat drie van de zes officieren een onvoldoende hebben gescoord. Deze 1-meting is een onderdeel van een totale beschouwing op de vakbekwaamheid van de hoofdofficieren. Gebaseerd op de praktijk en andere oefeningen is er geen reden om te twijfelen aan de deskundigheid en bekwaamheid van de hoofdofficieren van dienst. Samen met het IFV en de veiligheidsregio's Gelderland-Zuid, Haaglanden en Kennemerland is in 2016 gestart met de pilot situationele commandovoering. Dit past bij de Drentse werkwijze en leidt tot een aanpassing van de les-en leerstof van het IFV en een aanpassing van de 1-meting voor hoofdofficieren. Wanneer dit gereed is wordt de meting opnieuw onder de hoofdofficieren afgenomen.

Brandweeropleidingen Noord (BON)

Brandweeropleidingen Noord BV verzorgt al meer dan vijfendertig jaar brandweeropleidingen voor de brandweerkorpsen in de drie Noordelijke regio's. BON verzorgt brandweeropleidingen tot officiersniveau. Oefencentrum Noord BV faciliteert het realistisch oefenen op twee locaties, in Zuidbroek en Wijster. Op deze locaties kunnen alle mogelijke praktijksituaties onder veilige omstandigheden realistisch worden nagebootst.

Kwaliteit

In 2016 was er aandacht voor de blijvende vakbekwaamheid van de instructeurs en docenten. De organisatie heeft een kennistoets ontwikkeld voor instructeurs met daaraan gekoppeld bijscholingstrajecten. Om deze vakbekwaamheid te kunnen registreren is binnen AFAS een personeelsdossier ingericht.

Op 7 december is bij BON-Holding de externe audit uitgevoerd door inspectie instelling CIIO. Zij hebben vastgesteld dat de organisatie ruim voldoet aan de criteria die gelden voor ISO 9001-2015 certificering. De certificerende instantie is ook nauw betrokken bij de audits voor het Keurmerk Aanbieders Brandweeronderwijs (KAB) en kent dit waarderingskader dus goed. Door de keuze voor CIIO is het de verwachting dat het KAB in 2017 zonder problemen kan worden verkregen.

Arbeidshygiëne / schoon werken:

BON is samen met de Veiligheidsregio's op zoek naar een zo optimale vorm van 'schoon werken', waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden om ook de schonere gasgestookte objecten in het eerste deel van de praktijktrainingen mogelijk te maken.

Door de VRD is de wens geuit om bluspakken beschikbaar te stellen tijdens de trainingen op het Oefencentrum zodat de eigen pakken niet na iedere oefening gewassen moeten worden. Dat houdt in dat er een wasstraat zal moeten worden gebouwd om de pakken snel te wassen en vervolgens via een droogproces weer beschikbaar te hebben. Een definitief besluit over dit onderwerp is nog niet genomen.

Uitbreiding oefenmogelijkheden

Om continu een gevarieerd en realistisch oefenaanbod te leveren zijn in 2016 een aantal nieuwe oefenobjecten gebouwd.

Oud-voorzitter van BON Bert Bouwmeester heeft de nieuwe chemieplant in het bijzijn van het bestuur geopend. Op de chemieplant worden examens voor bedrijfsbrandweren afgenomen. Er is vanuit Emmtec, NAM, Chemelot, AKZO en de gezamenlijke Brandweer van Rotterdam-Rijnmond interesse voor het afnemen van oefeningen en examens op de chemieplant in Wijster.

De bouw van de 2 onder 1 kap woning is begin 2016 afgerond waardoor op Wijster nu ook realistisch geoefend kan worden in dit veel voorkomende type woning. De trainingen in deze nieuwe woningen leveren een hoge mate van tevredenheid op onder de deelnemers aan de training.

Jubileumfeest 50 jarig bestaan

Op 11 november vierde BON met een redelijk druk bezet congres en feestelijke "ontmoeting" haar 50 jarig jubileum. BON kijkt terug op een bijzonder geslaagde middag waarin ruimte was voor inhoudelijke verdieping en voor gezelligheid.

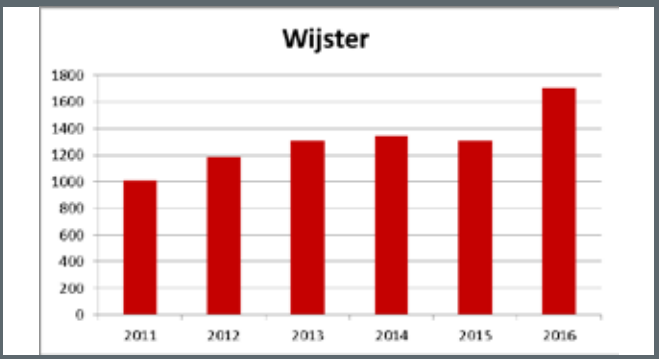
BON in cijfers

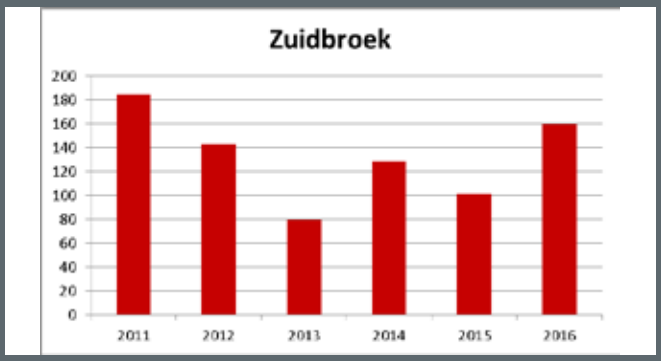
Vakbekwaam worden
Onderstaande tabel toont het aantal cursisten (uit de drie noordelijke provincies) dat is gestart met een opleiding bij BON. Na de forse stijging in 2015 lijkt er enige stabilisatie te komen in het totaal aantal cursisten dat startte. Een lichte daling was verwacht in 2016.

De leergang Manschap A laat een behoorlijke stijging zien in cursistenaantallen en op basis van de uitstroompercentages die bekend zijn uit de veiligheidsregio's zal deze stijging doorzetten.

Leergang	2014	2015	2016
Basisvaardigheden oefenbegeleider	43	101	36
Bevelvoerder	45	68	63
Brandweerchauffeur	81	72	71
Duikploegleider	-	5	9
Gaspakdrager	7	-	5
Instructeur	16	35	14
Manschap A	95	131	168
Verkenner gev. Stoffen	-	28	14
Voertuigbediener (pompen)	83	42	60
Bedrijfsbrandweer	5	9	-
Brandweerduiker	11	-	13
Cursus instructeur waterongevallen	-	-	3
Totaal aantal gestart	386	491	456

Vakbekwaam blijven
Naast de drie noordelijke veiligheidsregio's maken ook brandweerkorpsen andere regio's en bedrijfsbrandweren gebruik van de trainingsfaciliteiten van BON. Onderstaande tabellen tonen de ontwikkeling van het aantal verkochte oefeningen vanaf 2011. Met name op de oefenlocatie in Wijster is in 2016 een stevige groei waarneembaar die naar verwachting in 2017 zal doorzetten.

De tweedaagse trainingen voor Bevelvoerders en Officieren van Dienst van de Veiligheidsregio Kennemerland onder begeleiding van instructeurs van BON zijn door de opdrachtgever goed ontvangen en worden in 2017 gecontinueerd.

In de eindevaluatie tussen Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (NHN) en OCN over 2016 is aangegeven dat Veiligheidsregio NHN zeer tevreden is over de wijze van training op het Oefencentrum in Wijster. In 2017 zullen 1200 brandweermensen vanuit Veiligheidsregio NHN de trainingsdagen op Wijster volgen. Er zijn hiervoor nieuwe scenario's door OCN geschreven. Uit de cijfers die door de cursisten worden gegeven blijkt dat de tevredenheid ruim voldoende is. Gemiddeld geven de cursisten de trainingen en opleidingen bij BON een 7,5. Het streven van BON is een gemiddelde van 8.0. Ten opzichte van de jaren 2014 en 2015 is de waardering nagenoeg gelijk gebleven.

Financiën

In financiële zin is de BON in een stabiele fase gekomen. De afgelopen 2 jaar heeft de BON een positief resultaat behaald.

Financiën

Programma	Jaarrekening 2015	Basis Begroting 2016	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2016	Exploitatie	Resultaat 2016
Risicobeheersing	63.000	-143.000	44.000	-99.000	-154.000	55.000
Vakbekwaamheid	370.000	1.847.000	-211.000	1.636.000	1.812.000	-176.000
Techniek en logistiek	43.000	1.486.000	-109.000	1.377.000	1.485.000	-108.000
Incidentbestrijding	92.000	4.708.000	186.000	4.894.000	5.297.000	-403.000
Operationel informatievoorziening	0	0	80.000	80.000	88.000	-8.000
Totaal Brandweerzorg	568.000	7.898.000	-10.000	7.888.000	8.528.000	-640.000

Meer kosten voor brandweerzorg

Over 2016 is € 640.000,- meer uitgeven aan brandweerzorg dan begroot. Oorzaken hiervan zijn:

- Cao verhoging (inclusief MKNN) vrijwilligers en meer inzet voor opleiden/oefenen. (- € 280.000,-)
- In de tweede helft van 2016 zijn extra oefeningen georganiseerd (- € 100.000,-)
- De kosten voor huisvesting waren € 90.000,- hoger door
  - Kleine verbouwingen bij 8 posten
  - Hogere lasten voor energieverbruik
- In 2016 is gestart met de pilot situationele commandovoering (- € 70.000,-)
- Extra noodzakelijk onderhoud aan onder meer de watertanks (- € 100.000,-).
- In de tweede helft zijn meer vrijwilligers ingestroomd en opgeleid (- € 50.000,-), zie hiervoor de tabel instroom/uitstroom personeel op blz. 30.
- Net als voorgaande jaren worden extra inkomsten ontvangen. Vanaf 2018, in het kader van de LMO, worden deze inkomsten afgebouwd.(+ € 50.000,-).

MULTIDISCIPLINAIRE VEILIGHEID

Doel

Team Multidisciplinaire Veiligheid is het advies- en uitvoeringsorgaan voor crisisbeheersing in Drenthe. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Het maken en in stand houden van verbindingen met netwerkpartners
- Het continu ontwikkelen van vakmanschap
- Via planvorming voorbereiden op crises

Onderwerpen begroting 2016

- Multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen (MOTO)
- Ondersteuning en opleiden, trainen en oefenen Oranje Kolom
- Anders opleiden, trainen en oefenen van de crisisfunctionarissen
- Informatiemanagement
- Actuele planvorming

Wat is in 2016 gedaan?

De uitvoering van de jaarplannen en verbeterpunten, waar in 2015 een start mee is gemaakt, loopt door tot medio 2017. Alle punten zijn inmiddels vrijwel gereed. Zo is er:

- Een nieuwe pool gevormd voor functionarissen crisiscommunicatie
- Geoefend met het gebruik van de denktank
- Een oefenprogramma gericht op de individuele ontwikkeling van crisisfunctionarissen

MOV Vakbekwaamheid en Planvorming

Uitkomsten onderzoek naar zelftest 2015

De resultaten van het onderzoek van de zelftest 2015 zijn in 2016 gepresenteerd aan het bestuur. De belangrijkste conclusies zijn:

- De Drentse crisisorganisatie kan in de basis werken volgens de Wet veiligheidsregio's
- De focus zou moeten liggen op 'redelijkerwijs vermijdbare maatschappelijke schade'
- De Drentse Crisisorganisatie richt zich in oefeningen –grote incidenten hebben zich de afgelopen jaren niet voorgedaan- nog teveel op de hectische fase van de crisis, waarmee de multidisciplinaire coördinatiefase onbelicht blijft

Het Directeuren Overleg (DOV) heeft opdracht gegeven om uit te zoeken wat 'redelijkerwijs vermijdbare schade' inhoudt. De systeemoefening van het najaar vond daarom plaats in de multidisciplinaire coördinatiefase. De oefening is positief ervaren en krijgt in 2017 een vervolg.

Georganiseerde activiteiten

De volgende activiteiten zijn uitgevoerd in 2016:

Activiteit	Aantal
Opleidingen	3
Themabijeenkomsten	3
Crisisteamtrainingen	8
Training persoonlijke ontwikkeling	2
Systeemoefeningen	2
Implementatie Ontwikkel Paspoort	1
Implementatie E-learning en Gaming	1

Evalueren en Storytelling

In 2016 zijn de systeemoefeningen in Midden Drenthe en Noordenveld geëvalueerd volgens de traditionele evaluatiemethode. Tijdens de systeemtest in Assen (2015) is een nieuwe evaluatiemethode, storytelling, toegepast. Omdat deze positief werd ontvangen is deze methode in 2016 verder ontwikkeld en bij de oefening in Noordenveld ook toegepast (naast de traditionele methode). Storytelling verbindt de systeemwereld (structuren en procedures) aan de belevingswereld (hoe ervaren mensen een crisis, waarom doen ze dingen). Deze methode geeft daardoor meer mogelijkheden om van oefeningen en inzetten te leren als individu, team en organisatie.

Ontsluiten van kennis
De inhoud van onderstaande plannen wordt via zelf ontwikkelde e-learning modules aangeboden:
- De Drentse Crisismanagementorganisatie
- Het Incident- en Rampenbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde
- Het rampenbestrijdingsplan UGS-Norg

Daarnaast is in 2016 gestart met het plaatsen van Incident,- Rampbestrijdings- en calamiteitenplannen in LCMS.

Ondersteuning Oranje Kolom
Er is ondersteuning geboden aan de coördinerend gemeentesecretaris en diverse gemeentelijke overleggen. Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen gevolgd door deelname aan het landelijk overleg van coördinatoren bevolkingszorg. Ook is verkend hoe in 3 noordelijk verband nader samengewerkt kan worden in de toekomst.

Themaweek crisisbeheersing
In 2016 is in elke gemeente een themaweek crisisbeheersing georganiseerd. Hierbij werkte de vertegenwoordiger van de Oranje Kolom een week op elk gemeentehuis. In die week organiseerde hij/zij samen met de AOV-er activiteiten rondom crisisbeheersing.

Versterken van het netwerk
In 2016 zijn acht bijeenkomsten georganiseerd die hebben bijgedragen aan het versterken van het netwerk. In april 2016 vond vanuit Landelijke Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER) een oefening plaats bij NCTV in Den Haag. Dit was een voorbereiding op de interregionale trainingsdag gericht op de Alertering terrorisme bestrijding die tevens in april plaatsvond. In juli is, in samenwerking met het NCTV en OM, een bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd met als thema terrorisme. In september werd, samen met Veiligheidsregio Groningen en Veiligheidsregio Fryslân , een netwerkbijeenkomst met vitale partners georganiseerd.
Daarnaast is een programma opgesteld om de verbinding tussen de VRD en de vier Waterschappen in Drenthe te versterken. Vanuit het MOV-Vakbekwaamheid programma werd dit jaar nauw samengewerkt met onder andere de Waterschappen, defensie, de NAM, Groningen Airport Eelde, ProRail, TT-Circuit Assen en het COA.
Begin 2016 is mede op basis van de conclusies van de commissie Eenhoorn/Derksen een begin gemaakt met de vraag ‘wanneer doen we het goed’. Op 14 december 2016 werd tijdens een bijeenkomst antwoord gezocht op de vraag ‘wat is Redelijkerwijs Vermijdbare Maatschappelijke Schade en wat betekent dit voor ons’. Eigen onderzoek richt zich op:
- Een bredere blik op crisisbeheersing dan alleen het bron-incident
- De flexibiliteit en het improvisatievermogen van crisisfunctionarissen
- De samenwerking met maatschappelijke partners (waaronder inwoners) en het beheersen van andere dan fysieke crises (onder andere sociale crises)

De resultaten hiervan worden in 2017 verwerkt in concrete actiepunten.

Risicocommunicatie App
Samen met de Veiligheidsregio’s IJsselland en Twente is een app ontwikkeld om inwoners van de regio’s te informeren over acute risico’s. Deze app is in 2016 gelanceerd (http://waakspot.nl/).

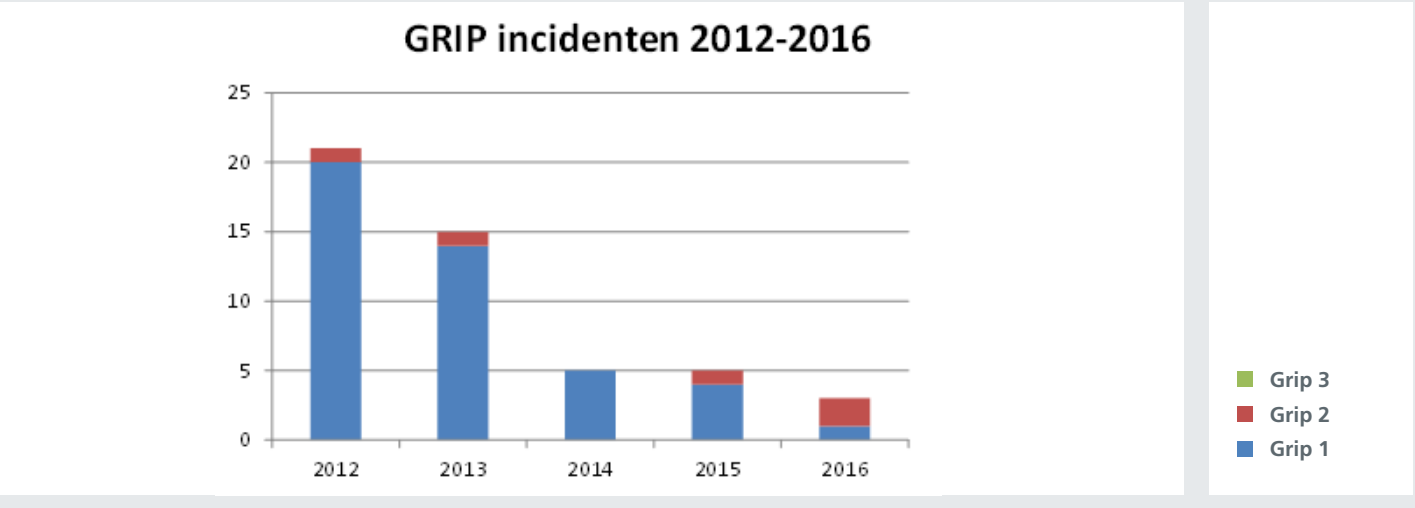
Regionaal Voorbereidingsteam
Van oktober 2015 tot november 2016 ondersteunde het Regionaal Voorbereidingsteam de gemeenten in haar taken en bevoegdheden bij de opvang van asielzoekers. De situatie rondom de instroom van asielzoekers ging in de loop van 2016 over van een acute naar een beheerssituatie. Het RVT is daarom beëindigd en het onderwerp wordt regionaal besproken in de reguliere ambtelijke- en bestuurlijke overleggen.

Informatiemanagement
In 2016 zijn informatiemanagers, afhankelijk van hun ervaring, getraind op niveau 1, 2 of 3. Er vond één training op maat plaats voor medewerkers van de gemeente Coevorden en vier trainingen voor informatiemanagers van gemeenten, politie, GHOR en brandweer gezamenlijk. Daarnaast werd voor de multidisciplinaire informatiemanagers uit de drie noordelijke regio’s een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd. Dit gebeurde in samenwerking met de politie en de Meldkamer Noord Nederland.
In 2016 is gestart met een onderzoek naar de werking van de informatievoorziening binnen de Crisis management Organisatie in Drenthe. De conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek volgen in 2017.

Actuele planvorming
De beoogde planvorming voor 2016 is grotendeels uitgevoerd. Het Incident – en rampbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde wordt herzien. De geldigheid van dit plan is met een jaar verlengd. Redenen hiervoor zijn:
- Ontwikkelingen op het gebied van planvorming rondom luchthavens
- De ontwikkelingen binnen de Crisis Management Organisatie
- De kijk op rampbestrijdingsplannen

Planvorming 2016	Status
De capaciteitenanalyse behorend bij het in 2015 vastgestelde Regionaal Risicoprofiel	Gereed
Implementatie van het Rampbestrijdingsplan Underground Gas Storage (UGS) Norg	Gereed
Actualisatie 3 noord Incident Bestrijdingsplan grootschalige stroomuitval	Afronding
Implementatie RBP Lingen op de Meldkamer Noord Nederland	Afronding
Herziening Incident- en Rampbestrijdingsplan Groningen airport Eelde	Gestart
Herziening noordelijke inzetprocedure NL Alert	Gestart
Jodiumdistributieplan behorende bij het Rampbestrijdingsplan KernKraft Lingen	Gestart

Naast de planvorming is een bijdrage geleverd aan het Nationaal Crisisplan Luchtvaartongevallen. Ook zijn in april en oktober van 2016 alle aansluitingen van de Noodcommunicatievoorziening in Drenthe gebeld. Het technisch functioneren van de aansluitingen is zo getest.

Datum	GRIP	Incident
12 april	2	LVO Voorzorg (2A) Groningen Airport Eelde
30 april	2	LVO Crash (2B) Groningen Airport Eelde
31 december	1	Zeer grote brand Zeijen

Financiën

Programma	Jaarrekening 2015	Basis Begroting 2016	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2016	Exploitatie	Resultaat 2016
Multi	12.000	194.000	-	194.000	189.000	5.000

GENEESKUNDIGE HULPVERLENINGSORGANISATIE IN DE REGIO (GHOR)

Doel

De GHOR zorgt ervoor dat de gezondheidszorg , onder regie van het openbaar bestuur, kan opschalen van dagelijkse naar grootschalige hulpverlening waarbij de betrokken organisaties als samenhangende zorgketen optreden. Zo krijgen slachtoffers van rampen en crises optimale zorg. Tijdens een ramp of crisis leidt de GHOR deze geneeskundige keten. Daarbuiten richt de GHOR zich op preventie en preparatie en adviseert ketenpartners en zorginstellingen daarover.

Onderwerpen begroting 2016

- Publieke gezondheid en veiligheid
- Verbeteren informatiemanagement
- Psychosociale gezondheid en maatschappelijke crisis
- Niet- redzamen
- Zorgcontinuïteit
- Systeemoefeningen

Wat is in 2016 bereikt?

Publieke gezondheid en veiligheid

Terrorisme

In 2016 is zowel landelijk als regionaal aandacht geweest voor geneeskundige hulpverlening bij terroristische aanslagen. Landelijk zijn de uitgangspunten voor de medische hulpverlening bij terrorisme gevolgbestrijding vastgesteld.
In samenwerking met het Acute Zorg Netwerk Noord Nederland heeft de GHOR de bijeenkomst "Terrorisme" georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst is – door Noordelijke zorgprofessionals die een rol hebben in de eigen crisisorganisatie - gekeken naar de voorbereiding en werkwijze van een terroristische aanslag voor de witte kolom.

Evenementen

Activiteit	Aantal
Adviezen bij evenementen	140
Multidisciplinaire overleggen over specifieke evenementen met een verhoogd risicoprofiel	24

GHOR Drenthe geeft advies over preventief geneeskundige voorwaarden én gezondheidskundige aspecten bij evenementen. Een vast onderdeel van een GHOR- advies vormt de technische hygiënezorg, zoals de sanitaire voorzieningen op een evenement. Maar ook andere gezondheidskundige aspecten maken onderdeel uit van het advies. Een voorbeeld daarvan is een motorsportevenement in een hal of tent met gezondheidsrisico's voor het publiek (blootstelling aan koolmonoxide (CO)). Hiervoor maakt de GHOR gebruik van de kennis en expertise van GGD Drenthe.

GHOR Drenthe maakte in 2016 deel uit van een regulier evenementenoverleg in de gemeenten Assen, Emmen en Hoogeveen en van de multidisciplinaire werkgroep TT- binnenstad die de gemeente Assen van adviezen voorziet op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Daarnaast is de GHOR samen met de politie, brandweer, gemeenten en team multidisciplinaire veiligheid van de VRD in 2016 begonnen met de actualisatie van de handreiking 'Advisering en inzet hulpverleningsdiensten bij evenementen in Drenthe'. Deze wordt in 2017 afgerond en geïmplementeerd.

Grootschalige Geneeskundig bijstand

Vanaf 4 januari 2016 wordt bij grote incidenten met veel slachtoffers gewerkt volgens een nieuw bijstandsmodel: Grootschalig Geneeskundige Bijstand (GGB). Dit model zorgt voor grotere slagkracht bij de geneeskundige hulpverlening waarbij 250 slachtoffers opgevangen kunnen worden.
In 2016 is onder coördinatie van de GHOR de implementatie zo goed als afgerond en is gewerkt aan borging en beheer van het nieuwe model.

Zorgcontinuïteit en informatiemanagement

In 2016 is relevante informatie vastgelegd (waaronder 24/7 bereikbaarheid) over zorginstellingen waar cliënten verblijven die langer dan 24 uur niet uit te stellen medische en/of verpleegkundige zorg nodig hebben. Dit betreft verpleeg- en verzorgingshuizen, GGZ instellingen en de grotere instellingen voor gehandicaptenzorg. Deze informatie is nodig om tijdens een incident adequate hulpverlening te coördineren en zo nodig zorginstellingen te ondersteunen. Bijvoorbeeld bij een evacuatie, ontruiming of stroomuitval.

In juli 2016 is door de GHOR een bijeenkomst "Zorgcontinuïteit in Drenthe" georganiseerd. Zorginstellingen zijn zelf verantwoordelijk voor het leveren van verantwoorde zorg onder alle omstandigheden, ook tijdens een ramp of crisis.
De GHOR adviseert en ondersteunt de zorginstellingen bij de voorbereiding op de gevolgen van een ramp of crisis. Tijdens de bijeenkomst zijn veel ervaringen en informatie uitgewisseld die de zorginstellingen kunnen helpen bij de voorbereiding op een bedreiging van de zorgcontinuïteit.

Opleiden, trainen en oefenen

De volgende opleidingen, trainingen en oefeningen zijn gevolgd in 2016:

Opleidingen	Aantal
Crisisbeheersing en rampenbestrijding (OCR)	3
Landelijke opleiding Hoofd Informatie Geneeskundig Zorg	1
Landelijke opleiding Operationeel – Directeur Publieke Gezondheid gevolgd (IFV)	1
Verdiepingscursus Loggen en Plotten	2

Trainingen	Aantal
Monodisciplinaire Backoffice GHOR trainingen	11
Casuïstiekbesprekingen met alle backoffice leden (ACGZ, IM en OMAC)	3
Multi trainingen Informatiemanagement (IM) voor GHOR informatiemanagers	4

De Officieren van Dienst Geneeskundige Zorg (OvdG-en) en vier Algemeen Commandanten Geneeskundige Zorg zijn getraind in het scenariodenken in de witte kolom. Daarnaast zijn, in samenwerking met GHOR Fryslân, alle Drentse en Friese OvDG-en uitvoerig getraind in het nieuwe model Grootschalige Geneeskundige Bijstand (GGB).

Vier Algemeen Commandanten Geneeskundige Zorg (ACGZ) zijn in december begonnen met een persoonlijk ontwikkelingsprogramma.

Oefeningen	Datum
Systeemoefening bij Domo Beilen	25 mei 2016
Systeemoefening UGS Norg in de gemeente Noordenveld	5 oktober 2016
CoPI-week	12-15 september 2016
Veld + CoPI oefening op Groningen Airport Eelde (GAE)	8 december 2016

In de witte kolom waren collega's betrokken bij:
- Een real-time oefening op de Spoedeisende hulp afdeling van het Scheper ziekenhuis
- De Noord Nederlandse GGB trainingen van de Regionale Ambulance Voorziening Drenthe
- De oefeningen en trainingen van GGD Drenthe

Financiën

Programma	Jaarrekening	Basis Begroting 2016	Begrotings-wijziging	Vastgestelde begroting 2016	Exploitatie	Resultaat 2016
GHOR	-94.000	1.233.000	-	1.233.000	1.235.000	-2.000

BEDRIJFSVOERING

Doel

Bedrijfsvoering ondersteunt de bedrijfsprocessen om te komen tot een waardengedreven organisatie waarbij medewerkers en partners optimaal worden gefaciliteerd.

Onderwerpen van de begroting

- Verder investeren in mobiliteit binnen de organisatie
- Beter digitaal samenwerken en informatiedeling
- Processen en taken anders inrichten
- Samenwerking GGD

Wat is in 2016 bereikt?

Organisatie ontwikkeling
In 2016 is verder ingezet op de ontwikkeling van de organisatie om te komen tot een waardengedreven organisatie. Dit gebeurt door met elkaar te ontdekken wat het beste werkt en door ruimte te geven aan initiatieven en experimenten. Vakmanschap, verbinding en vertrouwen staan hierbij centraal. Onderstaand een aantal voorbeelden van experimenten die in 2016 plaatsvonden:

1. Verbinding met de posten
Bij de kernwaarden vakmanschap, verbinding en vertrouwen past het centraal stellen van de vakmensen in het primaire proces. In diverse regionale projecten zijn manschappen en bevelvoerders nauw betrokken:

- Een vrijwilliger heeft als stage opdracht een regionaal onderzoek uitgevoerd naar de beleving van manschappen, bevelvoerders en officieren bij uitruk op maat
- De beleidslijnen rond arbeidsveiligheid zijn met nauwe betrokkenheid van manschappen en bevelvoerders opgezet
- Samen met vrijwilligers is een thema-avond georganiseerd over hoe om te gaan met social media.

2. Ervaringen opdoen in de pilots zelforganisatie

Om te experimenteren met samenwerken op basis van waarden, is een aantal teams gestart met een pilot naar meer zelforganisatie. De pilots hebben geleerd dat zelforganisatie niet het doel is. Het gaat om het vergroten van eigenaarschap en minder afhankelijkheid van leidinggevenden.

3. Ondernemingsraad bewaakt dat medewerkers worden betrokken

De ondernemingsraad heeft zichzelf 'heruitgevonden' en kiest voor een andere rol. De focus is verschoven van inhoudelijke betrokkenheid per dossier naar bewaker van medewerkerparticipatie. De ondernemingsraad en directeur van de VRD trekken samen op om de betrokkenheid van medewerkers bij ontwikkelingen zo goed mogelijk te borgen.

4. Alternatieve financiële werkwijzen; nieuw financieel systeem en betaalpassen

De invoering van een nieuw financieel systeem Afas biedt de kans om opnieuw naar verschillende werkzaamheden en processen te kijken. Het doel is een slim financieel proces waarbij een passend pakket zorgt voor optimale ondersteuning aan collega's en klanten. Op enkele posten is een pilot gestart. Hier wordt gewerkt met betaalpassen voor kleine uitgaven. Brandweerposten krijgen zo meer handelingsvrijheid op basis van vertrouwen en de leverancier ontvangt direct zijn geld. Deze manier van werken is innovatief omdat het werkt op basis van vertrouwen en controle steekproefsgewijze achteraf plaatsvind. Het voordeel is dat kleine facturen niet meer door meerdere medewerkers worden goedgekeurd. Hierdoor worden de administratieve lasten voor budgethouders en andere medewerkers met 50% verminderd.

5. Samenwerken met partners op basis van onze waarden

In 2016 is met een aantal partners samengewerkt op basis van vakmanschap, verbinding en vertrouwen.

Investeren in mobiliteit binnen de organisatie

In 2016 zijn diverse activiteiten georganiseerd op het gebied van interne mobiliteit. Voorbeelden hiervan zijn: personeelsbijeenkomsten, gesprekscoaching en individuele gesprekken. Dit heeft er toe geleid dat 10 vacatures binnen de organisatie zijn opgepakt. Daarnaast is samen met de GGD Drenthe en de Veiligheidsregio's Groningen en Fryslân via mobiliteitsnetwerken nagedacht over de mogelijkheden om onderlinge mobiliteit te vergroten. Ook is met de gemeenten samengewerkt op het gebied van mobiliteit.

Beter digitaal samenwerken en informatiedeling

Om de diversiteit aan ontwikkelingen op informatievoorziening te kunnen besturen en projecten bij te laten dragen aan de ontwikkelingen van de organisatie zijn een aantal ontwikkellijnen opgestart. In 2016 zijn daaruit de volgende projecten opgestart;

1. Informatieveiligheid (Duurzaam Fundament)

In 2016 is een quickscan en veiligheidstest uitgevoerd en is een risico-inventarisatie opgestart. Dit heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd, zoals:

- Meer bewustwording over informatiebeveiliging bij medewerkers
- Adviezen voor technische aanpassingen.

2. Stuur)informatie op maat (Kennis is Kracht)

In 2016 is gestart met de ontwikkeling van een nieuw kwaliteitssysteem, 'spoor 2' om inzage te krijgen in de prestaties. Spoor 2 leidt tot een eenduidige centrale vastlegging en analyse van gegevens. Met dit systeem is de VRD beter in staat haar prestaties te tonen en kan ze meer kennis creëren uit beschikbare informatie. De methode wordt gebruikt voor:

- Rekenschap aan het bestuur
- Leren en ontwikkelen in de organisatie

De implementatie van het kwaliteitssysteem wordt mogelijk gemaakt door een goed ingericht Business Intelligence proces waarbij de VRD door een externe partner wordt begeleid. De focus ligt hierbij niet alleen op de techniek maar juist op de volgende onderdelen:

- Organisatie (wat willen we met de informatie)
- Mensen (welke kennis en kunde hebben we nodig)
- Data/gegevens
- De noodzakelijke rollen binnen Business Intelligence en de te volgen processen.

3. Vergroten betrouwbaarheid, toegankelijkheid en flexibiliteit van de ICT omgeving (snel, simpel, samen)

De samenwerking met ICT leveranciers is verbeterd. Dit is gerealiseerd door optimalisatie van de ICT beheerprocessen. Zo is er in 2016 een toekomstbeeld rondom functioneel beheer ontwikkeld. Het functioneel beheer van het nieuwe financieel systeem wordt in 2017 aan de hand van dit beeld ingevuld.

Processen en taken anders inrichten (moderne organisatie, modern proces)

De ondersteuning aan collega's en klanten wordt vergroot door (bedrijfsvoering) processen opnieuw in te richten. Dit gebeurt op een praktische en transparante manier, zonder ingewikkelde procedures en besluitvormingsprocessen. Hierbij worden slimme, innovatieve (ICT) oplossingen gebruikt. Voorbeelden hiervan zijn:

- De financieel administratieve processen en het nieuwe financieel systeem
- De processen en systemen die samenhangen met de uitbetaling van de salarissen van vrijwilligers
- Aanpassingen van HRM processen en systeem

Samenwerking GGD

De samenwerking met de GGD is duidelijk zichtbaar binnen de gezamenlijke teams

- Receptie
- Facilitair
- Informatisering & Automatisering

De overige ondersteunende teams werken nauw samen door kennis te delen, samen te werken op thema's en onderling personeel uit te wisselen. Een voorbeeld hiervan is de gezamenlijke werkgroep voor de selectie en inrichting van het nieuw financieel systeem. De financieel administratieve processen van beide organisaties zijn zoveel mogelijk gelijkgetrokken en/of op elkaar afgestemd. Hierdoor kan financieel personeel onderling uitgewisseld worden.

Veilige Publieke Taak

De VRD heeft een publieke functie en krijgt hierdoor helaas ook te maken met agressie en geweld van burgers. Om de schadelijke effecten hiervan te voorkomen en aan te pakken is e een werkgroep Veilige Publieke Taak opgericht. Alle VRD-medewerkers worden betrokken in de activiteiten van de werkgroep.
In 2016 is het bewustzijn rond agressie en geweld in de organisatie te vergroot. In de eerste helft van 2016 zijn diverse

films opgenomen met agressie- en geweldsituaties uit de praktijk. Deze films zijn gebruikt om met repressieve medewerkers in gesprek te gaan over waar de norm rond agressie en geweld ligt. In het najaar zijn deze gesprekken bij 29 posten gevoerd. Verder is gewerkt aan het versterken van de processen rond juridische en mentale ondersteuning. In 2017 gaat de werkgroep aan de hand van films met andere organisatieonderdelen in gesprek.

Huisvesting

Bruikleenovereenkomsten per post

Voor 28 brandweergebouwen worden bruikleenovereenkomsten afgesloten met de gemeentes. De VRD is daardoor geen eigenaar van deze gebouwen. De wensen per gebouw verschillen waardoor het maken van afspraken lastig is. Hierdoor vertraagt het proces nogal. Voor de overige 8 gebouwen is in 2013 een erfpachtovereenkomst afgesloten waardoor de VRD eigenaar is van deze gebouwen. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de afgesloten overeenkomsten tot nu toe:

Afgesloten bruikleenovereenkomsten	
Voorgaande jaren	9
2016	3
Ondertekening voorbereid in 2016	7
Totaal	**19**

Onderhoud 2016

In 8 brandweerposten hebben kleine verbouwingen/ aanpassingen plaatsgevonden die de faciliteiten van de vrijwilligers verbeteren.

2e brandweerpost Assen

De gemeenteraad van Assen heeft het voorstel voor een 2e brandweerpost in Assen goedgekeurd. De VRD heeft deze plannen en voorstel voor de 2e post in samenwerking met de gemeente Assen uitgewerkt en zal uitvoering geven aan het raadsbesluit van de gemeente Assen.

Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E) gebouwen

De RI&E bij de 36 brandweergebouwen is afgerond. Bij een derde van de posten is bouwkundig ingrijpen noodzakelijk. Dit betreft met name aanpassingen op het gebied van:

- Afgescheiden kleedruimten: gescheiden toilet/was/douche gelegenheden man/vrouw
- Scheiding overgang vuil/schoon

Afhankelijk van de hoogte van de benodigde investeringen wordt met de betrokken gemeenten naar financiële dekking gezocht. In 2017 wordt het actieplan uitgewerkt om in 16 brandweergebouwen noodzakelijke bouwkundige aanpassingen uit te werken.

Personeelszaken

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal medewerkers dat in dienst is gekomen en uit dienst is getreden.

	2015		2016	
	aantal medewerkers in dienst gekomen	aantal medewerkers uit dienst getreden	aantal medewerkers in dienst gekomen	aantal medewerkers uit dienst getreden
Vast personeel	13	10	7	7
Vrijwilligers	42	62	79	52
Totaal	**55**	**72**	**86**	**59**

Onderstaande tabel toont het verzuim. Voor het tweede achtereenvolgende jaar is dit percentage gedaald.

	Verzuim-percentage	Meldings-frequentie	Kort verzuim 0-7 dagen	Middellang 8-42 dagen	Langer dan 365 dagen
2016	3.12	0.74	0.51	0.50	0.12
2015	3.60	0.80	0.45	0.70	0.51
2014	4.85	0.85	0.46	0.62	1.10

FINANCIËN

Programma	Jaarrekening 2015	Basis Begroting 2016	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2016	Exploitatie	Resultaat 2016
Personeel	-90.000	12.558.000	510.000	13.067.000	13.498.000	-431.000
Investeringen	840.000	4.252.000	-482.000	3.770.000	3.018.000	752.000
Ondersteunende functies	261.000	2.872.000	233.000	3.105.000	2.652.000	453.000
Totaal Kosten	**1.011.000**	**19.682.000**	**261.000**	**19.942.000**	**19.168.000**	**774.000**

In dit hoofdstuk worden kosten van personeel, investeringen en de ondersteunende functies verantwoord. Per saldo zijn er minder kosten (+ € 774.000,-). Door een andere manier van werken en organiseren lopen de kosten voor personeel en ondersteuning terug.

Ondersteunende functies

De kosten voor ondersteuning vallen in 2016 € 453.000,- lager uit dan begroot. Dit komt met name door:

- Evenals voorgaande jaren lagere kosten voor het verzekeringspakket (+ € 185.000,-)
- In 2016 is extra geld beschikbaar gesteld voor de aanbesteding van de Arbodienst en het verder professionaliseren van het contractbeheer. Deze werkzaamheden worden grotendeels opgepakt binnen de eigen organisatie (+ € 60.000,-)

- In 2016 is extra geld beschikbaar gesteld om ontwikkelingen op te pakken voor interne mobiliteit, informatisering en automatisering. Een deel van de werkzaamheden is opgepakt door de eigen organisatie (+ € 40.000,-)
- De uitvoering van brandweerkeuringen in eigen beheer nemen (+ € 30.000,-)
- Verdere automatisering en digitalisering van verschillende processen (+ € 138.000,-)

Personeel

De kosten voor personeel vallen in 2016 € 431.000,- hoger uit dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Door Cao afspraken zijn de loonkosten in 2016 hoger. V
- De invoering van het Individuele Keuze Budget (IKB) verplicht de VRD het gespaarde vakantiegeld te reserveren. Hierdoor ontstaat een eenmalig nadeel (- € 480.000,-)
- Vanwege interne mobiliteit is minder extern personeel ingehuurd (+ € 675.000,-)
- Voor het oppakken van extra taken, zoals een duikcoördinator en inzet voor PPMO, is eenmalig extra geld beschikbaar gesteld. Door interne mobiliteit is een deel van dit budget niet ingezet (+ € 174.000,-)

Investeringen

De kosten voor investeringen zijn € 752.000,- lager. Dit is te verklaren door een gekozen methodiek waarbij jaarlijks een vervangingsbedrag beschikbaar is in de begroting op basis van vervangingswaarde.

Algemene dekkingsmiddelen

Het resultaat van de algemene dekkingsmiddelen is als volgt te verklaren:

- In de begroting is rekening gehouden met een terugbetaling van de BTW correctie als uitvloeisel van de regionalisering. Deze correctie wordt vanaf 2017 meegenomen in de bepaling van de gemeentelijke bijdragen (+ € 240.000,-)
- Voor gemeenten zijn in 2014 huisvestingslasten gereserveerd. Deze zijn niet allemaal gedeclareerd (+ € 175.000,-)
- Voor loon- en prijscompensatie is een hogere BDUR uitkering ontvangen (+ € 75.000,-)

Reserves

Van de geraamde onttrekking voor ICT en mobiliteit € 250.000,- zijn de feitelijke uitgaven van € 187.000,- daadwerkelijk onttrokken uit de reserve. Daarnaast is voor € 96.000,- onttrokken aan het Frictiebudget Regionalisering.

Programma	Jaarrekening 2015	Basis Begroting 2016	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2016	Exploitatie	Resultaat 2016
Algemene dekkingsmiddelen	220.000	28.807.000	-	28.807.000	29.297.000	490.000
Reserves	-305.000	200.000	250.000	450.000	283.000	-167.000
Totaal Uitgaven	**-85.000**	**29.007.000**	**250.000**	**29.257.000**	**29.580.000**	**323.000**

Jaarrekening

Algemeen

Begin 2016 is de begroting aangepast om ontwikkelingen te kunnen pakken op het gebied van:
- Kwaliteitsmeting brandweerzorg
- Arbeidsveiligheid en Arbeidshygiëne
- Interne mobiliteit
- Informatisering en automatisering

Door middel van twee bestuursrapportages (5 en 9 maands) is het bestuur gedurende het jaar geïnformeerd over de uitvoering van de verschillende programma's en de financiële effecten. In deze jaarrekening wordt teruggekeken naar de realisatie over het gehele jaar.

Resultaat

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 460.000,-. Bij de 9 maanden rapportage werd nog rekening gehouden met een resultaat van € 550.000,-. De terugloop van het resultaat is met name ontstaan doordat in het laatste kwartaal een aantal extra oefeningen is georganiseerd en extra vrijwilligers zijn opgeleid.

De kosten en baten van de programma 's en bedrijfsvoering worden in onderstaande tabel samengevat en wordt het exploitatieresultaat weergegeven.

Programma	Jaarrekening 2015	Basis Begroting 2016	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2016	Exploitatie	Resultaat 2016
Kosten						
Brandweerzorg	568.000	7.897.000	-10.000	7.887.000	8.527.000	-640.000
Multi	12.000	194.000	-	194.000	189.000	5.000
GHOR	-94.000	1.233.000	-	1.233.000	1.235.000	-2.000
Bedrijfsvoering	261.000	2.872.000	233.000	3.105.000	2.652.000	453.000
Personeel	-90.000	12.558.000	510.000	13.067.000	13.498.000	-431.000
Investeringen	840.000	4.252.000	-482.000	3.770.000	3.018.000	752.000
Totaal Kosten	1.497.000	29.006.000	251.000	29.256.000	29.119.000	137.000
Inkomsten						
Algemene dekkingsmiddelen en reserves	-85.000	29.006.000	250.000	29.256.000	29.579.000	323.000
Totaal inkomsten	-85.000	29.006.000	250.000	29.256.000	29.579.000	323.000
Resultaat	**1.412.000**	**-**	**-**	**-**	**460.000**	**460.000**

Paragrafen

De paragrafen, mede op grond van het Besluit begroting en verantwoording, zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Financiering
- Verbonden partijen
- Bedrijfsvoering
- Personeel
- Investeringen

De uitgaven voor personeel, bedrijfsvoering en kosten van de investeringen (kapitaallasten) worden niet doorbelast naar de programma's. Deze laatste drie paragrafen zijn verantwoord in het jaarverslag. Hieronder worden de volgende overige drie paragrafen verantwoord.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Beleidsuitgangspunten
In de nota reserves (2013) staan de beleidsuitgangspunten voor het weerstandsvermogen:

- Het maximale weerstandsvermogen bedraagt 5% van de begrote uitgaven
- Het minimale weerstandsvermogen bedraagt 1% van de begrote uitgaven

De begrote uitgaven op basis van de begroting 2016 zijn € 29.256.000,-. Hieruit volgt een:

- Maximaal weerstandsvermogen van € 1.478.000,-
- Minimaal weerstandsvermogen van € 295.000,-

Het huidige weerstandsvermogen bedraagt 1,98% van de begrote uitgaven 2016. Eind 2016 bedraagt het saldo van de algemene reserve € 577.985,-

Financiering

Administratieve organisatie

Het beheersen van het geldverkeer vereist een goede administratieve organisatie. In het Treasury-statuut is bij de toewijzing van bevoegdheden zoveel mogelijk uitgegaan van de vereiste functiescheiding tussen besluitvorming, uitvoering, administratie en controle. Jaarlijks wordt het ingezette beleid getoetst door de accountants. Deze doet via de managementletter hiervan verslag. Daar waar nodig zijn verbeteringen aangebracht en doorgevoerd. Ook is een controleplan opgesteld in 2016 is hieraan uitvoering gegeven.

Werkkapitaal

Uit het onderstaand overzicht blijkt dat het werkkapitaal is verminderd. Waar begin 2016 sprake was van een klein tekort is dit tekort in 2016 verder opgelopen.

De financieringsstructuur kan als volgt worden weergegeven:	31 december 2016	31 december 2015
(in € 1.000):		
Beschikbare middelen:		
• algemene reserve	578	578
• resultaat boekjaar	461	1.412
• bestemmingsreserves	1.559	1.841
• voorzieningen	671	243
• langlopende schulden	12.606	13.732
	15.875	17.807
Waarvan vastgelegd op lange termijn in:		
• vaste activa	-20.850	-18.097
Beschikbaar voor de financiering van de vlottende middelen	**-4.975**	**-291**
Te weten:		
• vorderingen	1.987	3.294
• liquide middelen	20	-54
• vlottende activa		
	2.007	3.240
• kortlopende schulden	-6.982	-3.531
	-4.975	**-291**

Liquiditeitsplanning

Het is van belang inzicht te hebben in het verloop van inkomsten en uitgaven. Met dit inzicht kan beter worden gestuurd op:

- De benodigde liquiditeiten voor de komende jaren
- De aan te trekken externe financiering
- De ontwikkeling van de kapitaallasten (rente en afschrijving).

Een belangrijk onderdeel van de liquiditeitenplanning is de investeringsplanning.

Renteverwachting

Het huidige renteniveau beweegt zich voor langlopende leningen rond de 2,5%. Kort geld kan worden aangetrokken voor een percentage van circa 0,5%. De in te brengen activa tegen boekwaarde is gefinancierd met lang lopende leningen van € 15.000.000,- tegen een percentage van 2,5%. De bedrijfsvoering (exploitatie) wordt gefinancierd met kort geld.

Renterisicobeheer

In de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is een kasgeldlimiet en renterisiconorm opgenomen om de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de VRD te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld voor de periode van maximaal 1 jaar geleend mag worden. De kasgeldlimiet is 8,5% van de totale jaarbegroting van de VRD bij het begin van het jaar. De kasgeldlimiet bedroeg in 2016 € 2.487.500,-.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer) te beheersen. Spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille is hierbij een mogelijkheid. De VRD kent een langlopende lening met een looptijd van 15 jaar. Er worden middelen aangetrokken om de inbreng van de activa te financieren. De ingebrachte boekwaarde is gefinancierd met langlopende leningen.

	Renterisiconorm (in mln. Euro's)	2016	2015
	Berekening renterisiconorm		
1	Begrotingstotaal aan lasten	29,3	29,6
2	Vastgesteld percentage	20%	20%
3	Renterisiconorm, in bedrag (1x2)	5,9	5,9
	Berekening renterisico		
4	Renteherzieningen	0	0
5	Betaalde aflossingen	1,13	1,13
6	Renterisico (4+5)	1,13	1,13
	Toets aan renterisiconorm		
3	Renterisiconorm, in bedrag	5,9	5,9
6	Renterisico	1,13	1,13
	Ruimte + / overschrijding - (3-6)	**4,7**	**4,8**

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de VRD een renterisico loopt over € 4,7 miljoen.

Voor 2016 is in elk geval de boekwaarde van de ingebrachte activa gefinancierd met langlopende leningen. Half december is voor een periode van 2 maanden een kasgeldlening afgesloten van € 2.000.000,-.

Rapportages

De wet Fido bepaalt dat de informatie over de kasgeld-limiet moet worden opgenomen in de begroting en het jaarverslag. Kwartaalrapportages worden wel opgesteld, maar hoeven niet te worden ingezonden aan de toezichthouder. Tenzij de kasgeldlimiet gedurende drie kwartalen achter elkaar wordt overschreden. In dat geval wordt er wel een rapportage ingediend. Deze situatie heeft zich in 2016 niet voorgedaan.

Verbonden Partijen

De Verbonden Partijen (VP) is een instrument voor het realiseren van de doelstellingen van Veiligheidsregio Drenthe. De VRD bepaalt de aard en omvang van de bijdrage en niet de VP. Dat betekent dat de VRD aandacht besteedt aan de taak van de VP en dat de verantwoording zodanig gestalte moet krijgen dat duidelijk wordt welke bijdrage de VP levert en tegen welke kosten. Er is geen deelname in het vermogen van deze partijen maar er wordt wel bijgedragen in de exploitatie.

Stichting Brandweeropleidingen Noord

De bestuurlijke deelname, samen met de veiligheidsregio's Fryslan en Groningen, in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON) benadert de definitie van een verbonden partij. Er is echter
volgens de statuten geen sprake van een financieel be¬lang in de stichting. De stichting is aandeelhouder in de BON BV. De BON B.V. heeft een 100%-deelneming in Oefencentrum Noord
B.V. en Brandweeropleidingen Noord B.V.

Instituut Fysieke Veiligheid

Dit is de organisatie die de krachten bundelt op het ter¬rein van de fysieke veiligheid in Nederland. Het Instituut wordt bestuurd door de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's. Zo zal het IFV onder andere een bijdrage leveren aan de brandweeropleidingen en het delen van informatie en expertise. Ook zal het IFV zich bezig houden met het verwerven en beheren van materieel,
uitrusting en telecommunicatievoorzieningen.

Stichting Beheer Openbare Voorziening Meldkamer Noord-Nederland

Het doel van deze stichting is het beheer van de locatie van de meldkamer in Drachten. Er wordt bestuurlijk deelgenomen in de stichting en een kleine bijdrage betaald.

Balans en Toelichting

Hieronder volgt een toelichting op de balans per 31 december 2016. Voor de waarderingsgrondslagen zijn de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording gevolgd.

Activa	31 december 2016	31 december 2015
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	20.840.126	18.086.708
Financiele vaste activa	9.980	10.638
	20.850.106	18.097.346
Vlottende activa		
Vorderingen	1.606.454	3.293.751
Liquide middelen	20.027	-54.134
	1.626.482	3.239.617
Totaal	22.476.588	21.336.963
Passiva		
Vaste Passiva		
Algemene reserve	577.986	577.985
Resultaat boekjaar	460.759	1.412.406
Bestemmingsreserves	1.559.275	1.841.217
Voorzieningen	670.858	243.019
	3.268.878	4.074.627
Langlopende schulden	**12.605.767**	**13.732.126**
Subtotaal	**15.874.644**	**17.806.753**
Vlottede Passiva		
Kortlopende schulden	6.601.943	3.530.211
Totaal	**22.476.588**	**21.336.963**

Balansposten en staat van baten en lasten

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, zijn opgenomen in de jaarrekening.

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen, die gebaseerd is op de verwachte economische levensduur. Kleine aanschaffingen worden in het jaar van aankoop direct ten laste van het resultaat gebracht. In 2016 is voor ruim € 5.000.000,- geïnvesteerd. De grootste investeringen waren de vervanging van 6 tankautospuiten, dienstauto's en uitrukkleding. De investeringen betreffen allen investeringen met een economisch nut.

Waarden	Vervoersmiddelen	Machines, Apparaten, Installaties	Overig	Totaal
Boekwaarde 1-1-2016	13.435.095	2.649.092	2.002.522	18.086.708
Desinvesteringen	-40.067	0	0	0
Investeringen 2016	3.347.542	617.430	1.409.932	5.374.904
Afschrijving 2016	-1.431.703	-657.785	-491.931	-2.621.486
Boekwaarde 31-12-2016	**15.310.866**	**2.608.737**	**2.920.523**	**20.840.126**

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde. Het betreft lening aan personeel. Ter dekking van deze lening is recht van eerste hypotheek verstrekt.
Vlottende activa

	Leningen u/g	Totaal
Boekwaarde 1-1-2016	10.638	10.638
Aflossing	-658	-658
Boekwaarde 31-12-2016	**9.980**	**9.980**

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid. De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Vorderingen	31 december 2016	31 december 2015
Vorderingen op overheden	770.818	637.807
Overige vorderingen en overlopende activa	263.675	363.412
Schatkistbankieren	571.961	2.292.532
Totaal	**1.606.454**	**3.293.751**

In de 'vorderingen op overheden' zijn nog enkele vorderingen op gemeenten opgenomen. Door het schatkist-bankieren is de VRD verplicht haar overtollige liquide middelen dagelijks over te maken aan de rekeningcourant bij het Rijk.

Liquide middelen

Voor de aanschaf van de brandweervoertuigen zijn geen extra financieringsmiddelen aangetrokken. Hierdoor is het saldo bij de schatkistbankieren afgenomen.

Liquide middelen	31 december 2016	31 december 2015
De specificatie hiervoor is als volgt:		
Kas	588	447
Creditcards	3.534	0
Bank Nederlandse Gemeente	5.000	-64.496
ABN-AMRO bestuur rekening	10.905	9.915
	20.027	**-54.134**

Dagelijks wordt de bankrekening bij de BNG afgerond afgeroomd tot een minimummaximaal van € 250.000,-. Dit is het saldo dat volgens de norm schatkistbankieren gehanteerd mag worden. Bij de BNG-Bank bedraagt het krediet-limiet voor de VRD € 2.000.000,-

Passiva

Vaste passiva

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Daarnaast kan de reserve dienen als financieel dekkingsmiddel voor besluiten die niet zijn opgenomen in de begroting en het meerjarenperspectief. In de vergadering van het algemeen bestuur van 18 december 2013 is de nota Reserve en voorzieningen vastgesteld. Er is besloten om maximaal 5% en minimaal 1% van de begrotingsomvang te hanteren. Op dit moment heeft de Algemene reserve 1,98% van de begrotingsomvang.

Algemene reserve	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand per 31 december
	577.985			577.985

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves:	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand per 31 december
a. Rampenpot/Mono- en Multidisciplinair oefenen	420.459			420.459
b. BON nieuw leren	78.241			78.241
c. Opleiden en oefenen GHOR	100.000			100.000
d. Bosbrandbestrijding	98.690			98.690
e. Frictiereserve regionaliseren	642.800		-95.610	547.190
f. Reserve t.b.v. ict en mobiliteit	501.025		-186.330	314.695
Totaal	**1.841.215**	**0**	**-281.941**	**1.559.275**

De reserves zijn deels gebaseerd op verwachte (geschatte) kosten. De volgende mutaties op de reserve hebben plaatsgevonden:

Rampenpot

Bij een groot incident moeten meestal beslissingen worden genomen, die direct financiële gevolgen hebben. Wanneer nog niet duidelijk is wie de drager van deze kosten zal worden, kan deze reserve worden aangesproken.

BON nieuw leren

De ESF-gelden zijn geoormerkte gelden voor onderwijsvernieuwing voor brandweeropleidingen en -oefeningen. Gelet hierop heeft de BON een verbeteringsplan voor brandweeropleidingen vastgesteld.

Opleiden en oefenen t.b.v. GHOR

De reserve is gevormd uit rijksbijdragen om extra uitgaven van mono- en multidisciplinair oefenen te dekken. Bijvoorbeeld een grote oefening met veel operationele eenheden van één keer in de vier jaar. Om fluctuaties te voorkomen in de gemeentelijke bijdrage is deze reserve gewenst. Ook zijn hiermee financiële middelen voorhanden om, indien noodzakelijk, een kwaliteitsimpuls te kunnen betalen.

Bosbrandbestrijding

De Stichting Bosbrandbestrijding is per 2011 opgeheven. De nog aanwezige financiële middelen (€ 98.690,-) zijn overgedragen aan de toenmalige HVD Drenthe. Deze financiële middelen zijn als bestemmingsreserve voor Bosbrandbestrijding geoormerkt.

Frictiereserve Regionalisering

Bij de regionalisering zijn enkele medewerkers niet geplaatst. Deze medewerkers worden begeleid naar ander werk. Het restant saldo van deze reserve kan worden aangesproken ter dekking van de personeelslasten en begeleidingskosten. De kosten € 95.611,- die hiervoor in 2016 zijn ten laste van de reserve gebracht.

ICT en mobiliteit

De reservering van het restantbedrag van € 501.026,- is nodig om op de loonsom in te verdienen door te investeren op mobiliteit en door- en uitstroom van medewerkers en om administratieve processen minder mensafhankelijk te maken door data bij de bron op te halen en geautomatiseerd te verwerken tot informatie, zonder tussenhandelingen van mensen. De kosten € 186.330,- die hiervoor in 2016 zijn gemaakt zijn ten laste van de reserve gebracht.

Voorzieningen

Voorziening	Stand per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand per 31 december
Afkoop sociaal statuut MKNN	134.272		-45.379	88.893
Afkoopsom garantieschalen brandweer-personeel Assen	108.776			108.776
FLO brandweer Emmen		762.554	-289.336	473.218
	243.048	**762.554**	**-334.715**	**670.887**

Afkoopsom sociaal statuut MkNN

Bij de overgang van de brandweer centralisten van de veiligheidsregio's naar de Meldkamer Noord Nederland (MkNN) zijn binnen het sociaal statuut afspraak gemaakt over compensatie loonverschillen. De brandweercentralisten van Veiligheidsregio's Fryslan waren in dienst bij de Politie Noord Nederland. Deze heeft voor twee centralisten een afkoopsom betaald voor de extra personeelslasten als gevolg van de garantiestelling loonderving. De hiervoor gemaakte kosten zijn in 2016 ten laste gebracht van de voorziening.

Afkoopsom garantie stelling functieschalen door gemeente Assen

Door de regionalisering is gemeentelijk personeel overgegaan naar Veiligheidsregio Drenthe. De gemeente Assen heeft zich garant gesteld voor inkomstenderving van de medewerkers als gevolg inpassing in lagere functieschalen. De gemeente Assen heeft de verplichting afgekocht door het storten van een eenmalige bijdrage. Jaarlijks zal een onttrekking uit de voorziening plaatsvinden ter compensatie van de extra personeelslasten.

Functioneel leeftijd ontslag (FLO) bezwarende functies

Vanwege de regionalisering hebben de medewerkers Medewerkers brandweer Emmen de Veiligheidsregio Drenthe als nieuwe werkgever gekregen. Omdat dit voor hen geen vrijwillige overstap is, is afgesproken dat deze geen invloed heeft op het FLO-overgangsrecht van de medewerker. De bestaande rechten blijven bij de VRD ook bestaan. Samen met de betreffende gemeente zijn onderling afspraken gemaakt over de financiering van de werkgeversbijdragen levensloop en de inkoop van extra pensioen.
De maximale werkgeversbijdrage voor de jaren 2017 tot en met 2035 voor de rechten van FLO zijn ingeschat op € 4,1 miljoen. De Gemeente Emmen heeft toegezegd € 3,7 miljoen bij te dragen. Het is de inschatting dat de bijdrage van de Gemeente Emmen ad € 3,7 miljoen voldoende is om de lasten te dekken, omdat niet alle gerechtigde medewerkers van de rechten gebruik zullen maken. Om deze reden zijn er geen kosten met betrekking tot de FLO ten laste van het resultaat gebracht. Het huidige saldo van de voorziening betreft de in 2016 ontvangen bijdrage van de Gemeente Emmen minus de betaalde werkgeversbijdrage in 2016Op basis hiervan zijn de ontvangen middelen voorzien en de gemaakte kosten ten laste van deze voorziening gebracht.

Resultaat boekjaar

Het verloop van de rekening is als volgt:

Bestemming exploitatie resultaat	31 december 2016	31 december 2015
Stand per 1 januari	577.985	577.985
Onttrekkingen i.g.v. besluiten Algemeen Bestuur	0	0
	577.985	577.985
Exploitatieresultaat boekjaar	460.759	1.412.406
	1.038.744	1.990.391
Verdeling resultaat		-1.412.406
Stand per 31 december	**1.038.744**	**577.985**

Van het exploitatieresultaat 2015 € 1.412.000,- is terugbetaald aan de gemeenten. Het dagelijks bestuur doet voorstellen over bestemming van het resultaat 2016, waarna het algemeen bestuur hierover een besluit neemt.

Langlopende schulden

Langlopende schulden	Stand per 1 januari 2016	Toevoeging	Aflossing	Stand per 31 december 2016
BNG leningen	13.333.333		1.111.111	12.222.222
AC-Hoogeveen	368.654		11.657	356.997
Personeel	30.138		3.591	26.548
	13.732.126	**0**	**1.126.359**	**12.605.767**

De betaalde rente over langlopende schulden in 2017 bedroeg € 343.924,-

Vlottende passiva Kortlopende schulden

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Kortlopende schulden	31 december 2016	31 december 2015
Overige schulden en overlopende passiva	2.601.030	2.066.421
Crediteuren	777.244	731.465
Rekening courant niet financiële instelling (GHOR)	104.035	108.613
Overlopende financiële middelen t.b.v.		
Salariskosten vrijwilligers	727.546	623.711
Kasgeldlening BNG	2.000.000	
Rekening courant BNG	392.088	
Totaal	**6.601.943**	**3.530.211**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Contract partner	Omschrijving verplichting	periode	Verplichting per jaar	Resterende verplichting
AFAS	AFAS licentie	2016-2021	13.068	57.499
Long term CRE Fund B.V.	Huur Mien Ruysweg 1 te Assen	2015-2030	917.502	12.539.194
Gemeente Assen	Verrekening huur Mien Ruysweg 1 te Assen deel brandweer	2015-2030	-635.612	-8.686.697
Totaal deel huur Mien Ruysweg 1 Assen VRD				3.852.497
Gemeente Assen	Dienstenovereenkomst eenheid Services	2015-2017	75.350	73.350
Comparex	Software en licenties	2014-2017	87.925	73.271
Detron	Technisch beheer van kantoorautomatisering	2014-2017	147.287	135.013

Gemeente Emmen

Met de gemeente Emmen had de VRD een dienstenovereenkomst "Financiële dienstverlening en managementinformatie" afgesloten. De overeenkomst is afgesloten voor de duur van 7 jaar, ingaande op 1 januari 2014 en eindigend op 31 december 2020. Voor de financiële dienstverlening betaalde de VRD de gemeente Emmen jaarlijks € 207.727 (incl. BTW). In de ambtelijke stuurgroep van oktober 2015 is besloten dat de samenwerking op dit gebied beëindigd zal worden per 1 januari 2017. De reden voor de beëindiging van deze dienstenovereenkomst is dat de VRD meer synergievoordelen kan halen door direct samen te werken met de GGD Drenthe.

AFAS

De VRD heeft samen met de GGD Drenthe een gezamenlijk financieel pakket (AFAS) aangeschaft en geïmplementeerd. Vanaf 1 januari 2017 is het systeem AFAS in werking getreden. De VRD heeft voor de periode van 65 maanden, ingaande op 1 augustus 2016 en eindigend op 31 december 2021. Maandelijks betaald de VRD en de GGD gezamenlijk € 2.178 (incl. BTW) en de resterende verplichting ultimo 2016 bedraagt € 130.680. De verdeling hiervan is dat de VRD 44% en de GGD Drenthe 56% voor zijn rekening brengt. Het resterende verplichting voor AFAS ultimo 2016 van de VRD (44%) bedraagt € 57.499.

Huur Mien Ruysweg 1 te Assen

De VRD huurt de locatie Mien Ruysweg 1 te Assen van Long term CRE Fund B.V. jaarlijks voor een bedrag van € 917.502. Het gedeelte van het pand wat in het gebruik is door de brandweer wordt door de gemeente Assen gecompenseerd, wat jaarlijks een bedrag is van € 635.612. Per saldo betaald de VRD € 281.890 jaarlijks aan huur. Beide contracten omtrent de huur heeft een looptijd van 15, ingaande op 1 september 2015. De resterende verplichting voor de huur Mien Ruysweg 1 te Assen ultimo boekjaar van de VRD bedraagt € 3.852.497 (€ 12.539.194 - € 8.686.697).

Gemeente Assen

De VRD heeft met de gemeente Assen een dienstenovereenkomst afgesloten omtrent een HRM-pakket. Het contract van de dienstenovereenkomst loopt van 1 januari 2015 tot 31 december 2016. Het contract is verlengd met een jaar onder dezelfde condities. De jaarlijkse kosten bedragen € 73.350.

Comparex

De VRD is gezamenlijk met de GGD Drenthe een verplichting aangegaan voor software en licenties. Looptijd is tot en met 31 oktober 2017. De verplichting per jaar voor de VRD bedraagt € 87.925. De resterende verplichting van het contract ultimo 2016 bedraagt € 73.721.

Detron

De VRD is gezamenlijk met de GGD Drenthe een verplichting aangegaan voor technisch beheer van de kantoorautomatisering. Looptijd is tot en met 30 november 2017. De verdeling van de kosten technisch beheer is dat de VRD 44% en de GGD Drenthe 56% voor zijn rekening brengt. De verplichting per jaar is € 147.287. De resterende verplichting van het contract ultimo 2016 bedraagt € 135.013.

Deloitte Accountants B.V.
Eemsgolaan 15
9727 DW Groningen
Postbus 980
9700 AZ Groningen
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9870
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel met beperking

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid zoals beschreven in de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking", rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in de door het algemeen bestuur vastgestelde controleverordening van 19 september 2013.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel met beperking

Bij het programma Brandweerzorg is in de jaarrekening 2016 sprake van een overschrijding van de lasten ten opzichte van de begroting. Er is in totaal voor € 640.000 uitgaven gedaan zonder dat het algemeen bestuur hier mandaat voor heeft gegeven.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 291.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en de controleverordening van 19 september 2013 zoals door het algemeen bestuur is vastgesteld.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij rapporteren aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 14.550 alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:
- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen
- Bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.

- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, in overeenstemming met het BBV.

3114446960/2017.012633/MA

Deloitte.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in de controleverordening, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Deloitte.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 20 maart 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: J.S. Huizinga RA

3114446960/2017.012633/MA

Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Drenthe,

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

gelet op artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe.

Besluit :
1. kennis te nemen van de overschrijding op het programma brandweerzorg en personeel;
2. het Jaarverslag en jaarrekening 2016 Veiligheidsregio Drenthe vast te stellen;
3. het positief exploitatieresultaat van € 460.000,- terug te betalen aan de gemeenten;

Aldus besloten door het algemeen bestuur Veiligheidsregio Drenthe in de openbare vergadering van 22 maart 2017.

M.L.J. Out	M. van Delden
voorzitter	secretaris

Bijlagen

Bijlage 1 Topinkomens
Bijlage 2 Personeelsoverzicht
Bijlage 2 SISA

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

Naam	Functie	Duur dienst-verband	Omvang dienst-verband	Beloning	Belastbare kosten-vergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
de heer F. Heerink	Directeur/ commandant	Onbepaalde tijd.	36 uur (1fte)	€ 115.236	€ 0	€ 11.313	0	0	n.v.t.
de heer C. Bijl	Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2016	namens gemeente Emmen
de heer B. Arends (loco)	Bestuurslid algemeen bestuur		n.v.t.	0	0	0	0	2017 (is loco)	namens gemeente Emmen
de heer M.L.J. Out	Wnd. voorzitter algemeen en dagelijks bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2020	namens gemeente Assen
de heer Joh.C. Westmaas	Bestuurslid algemeen en dagelijks bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2016	namens gemeente Meppel
de heer R. Korteland	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t.	0	0	0	0	2022	namens gemeente Meppel
de heer B. Bouwmeester	Bestuurslid algemeen en dagelijks bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2016	namens gemeente Coevorden
de heer H.F. Van Oosterhout	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2019	namens gemeente AA en Hunze
de heer J. Seton	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2021	namens gemeente Borger-Odoorn
de heer M.J.F.J. Thijssen	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2020	namens de gemeente Tynaarlo
de heer K. Smid	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2021	namens gemeente Noordenveld
de heer K. Loohuis	Bestuurslid algemeen en dagelijks bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2017	namens gemeente Hoogeveen
de heer T. Baas (ad interim)	Bestuurslid algemeen bestuur		n.v.t	0	0	0	0	Is ad interim (jaar beëindiging niet bekend)	namens gemeente Midden Drenthe
de heer R. Jager	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2016	namens gemeente Westerveld
de heer R. de Groot	Bestuurslid algemeen bestuur	Periode van 6 jaar	n.v.t	0	0	0	0	2018	namens gemeente De Wolden

Organisatieonderdeel	Formatie	Bezetting	Vacatureruimte	Uitgaven 2016
Bureau brandweer	12,00	9,50	2,50	998.963
Directie en Staf	4,00	3,89	0,11	394.979
District NoordMidden	39,49	36,28	3,21	2.145.861
District ZuidOost	74,25	69,28	4,97	4.382.831
District ZuidWest	25,79	24,50	1,29	1.687.884
Middelen	46,30	40,50	5,80	2.520.472
Multidisciplinaire Veiligheid	6,00	6,39	-0,39	219.085
Meldkamer Noord Nederland	28,00	27,69	0,31	2.045.421
overgangsregeling FLO	-		-	606.472
Vrijwilligers	-		-	3.075.792
Totaal	235,83	218,03	17,80	18.077.761

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

V&J	**A2**	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** **Veiligheidsregio's**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: A2 / 01* € 5.529.035	